

Приказ – Марија Лазаревић

ДО ПОЛА ПЕСНИКИЊА, ОД ПОЛА РАТНИК У БОРБИ ЗА СЛОБОДУ

(*Ћутим и слушајем песму*, Катарина Деспотовић, Београд 2021)

Док у својој првој збирци песама Катарина Деспотовић пише о љубави неизмерној и безусловно датој онима којима је песме посветила, другом збирком песама анализира сопствено битисање и суштину свога битка на овом месту и сада, препуштена само осећањима која је преплављују и пониру у дубину њене душе.

У егзистенцијалистичкој причи о себи песникиња кроз стихове говори о жељама, унутрашњим недоумицама и надањима у којима се бори да потврди важност свог постојања. Бунтовничка жеља савладава је и она правдајући се себи, заповеда и позива на разум, наводећи да осим *хлеба који под језиком носи, нема уз себе никакве друге ставке против света да дигне глас, мач или тек руку*.

Катарина у својој другој збирци песама тугује за непоновљивошћу овдашњег живота, јер *неће се поновит ластин пут док језди, а док немир издише и ствара*. Тајновита у вечитом бегу, ипак, не крије осећања о којима искрено говори, хрлећи ка звездама, и бацајући за собом сокаке.

Волели смо земљу која крвљу зјапи, у родољубивој песми о Србији, са којом се готово идентификује, и која није без икога свога, Катарина осуђује оне који као

мач кољу илузије свете. У овој песми о љубави и народу потрошеном у скитњи, она се пита да ли је и наша земља волела нас, као ми њу у својој патњи.

Своје песме песникиња назива баладама од

KATARINA DESPOTOVIĆ

*Čitim i slušam
pesmi*

прућа у којима налази задовољство проничући кроз зидове ка путевима од леда и жара, којима нема куда поћи. Она се загонетно смеши у песмама у којима и биљка, као и песникиња, доказује своје постојање у понору, док мелодично пева о глади за животом који иде јој низ длан руке вукући ноћ која смењује дан. Песникиња као

поспани ходач замера себи и проклиње немогућност сопственог сналажења у овдашњем свету док душа протествује, а она остаје мирна у свом постојању.

Тугујући за временом које пролази и односи младост, жали за палим минутама казальки које поништавају некадашњу радост. Страх од коначности свих лепих и пријатних осећања, па и самог живота осећа се у њеним стиховима у којима је *жуља ухваћена црница, док се спрема за крај, а не уме да оде.*

Док Катаринина душа вапи за миром она описује сан као као *заставу која обухвата лишће па се вијори између зеница, или парче хлеба и корак којим корача пшеница.* Она интензитет својих емоција ставља у први

план у песмама у којима не наилази на узвраћеност осећањима исте јачине. Напротив, ове емоције увраћене су болним и непријатним угризима оних о којима пише. У тој снази она губи идентитет сопственог бића и проналази себе како у детету тако и у старцу, биљци, човеку, реци и ињу. Излазећи из овог телесног Катарина ћути и пропиње се изнад себе саме, бежећи из опне и колевке где уместо ње остаје тама.

Егзистенцијализам се провлачи кроз целокупну збирку песама у којима се често помиње смрт као неминован исход, а коров као симбол и оклоп белих свитаца и ратника до пола убијених који се поново дижу не би ли је заувек победили. Страхом од краја било да је победа или губитак, подиже себи цркву у песми од града и облака градних.

Ритмичност и мелодичност прати стихове Катарине Деспотовић у песмама о граду у којем су кафане светиње, а планете нико не гледа. Она нам у овим стиховима употпуњује и дочарава своју борбу у којој је ратник који планира бар десет живота успављујући звери, а удомљавајући ласте.

Идеали у виду поробљаване слободе говоре о неизмерној снази емоција које у себи носи песникиња која не жели да глуми, а глуму оставља онима који виде позоришне даске наређујући им, и одбацујући позориште оставља га да даје таштину другима.

Поетска лутања чине Катарини уточиште када донесе одлуку да заволи брда надајући се у бег од немиле стварности која је чини понекада незадовољном. Она бол душе доживљава као бол сопствене коже, или пак себе саму описује као емоцију бола, дочаравајући нам

тако његову јачину и величину њиме обухваћеног тела и душе. Божију гнев и казну управо тада доживљава као спас од ових тешких и надасве јако непријатних осећања.

Катарина у овој збирци песама желећи да пише о ономе што гуши њену слободу, описује своје перо као песнички алат везан жицом која је боде док из свих додирнутих крајева не потече крв. Она ипак упорно наставља да своје емоције претаче у стихове борећи се са унутрашњим ратником који јој не дозвољава да буде слаба и рањива чак ни у песмама.

Две песме из збирке Ћутим и слушам песму

ХЛЕБ ПОД ЈЕЗИКОМ НОСАМ

Хлеб под језиком носам, птицама то је зов
Песник убијен, бос сам, пијем и облак и кров.
Па када на земљицу паднем нападне врана — стид
Мрвицама пљујем векове док не замагли ми се вид.

Љубе ме мили младићи, али ништа то није за ме
Слобода упрла у ме свој вековни је мач
Побегах од дома светог и дочепих се таме
Ал није она за ме баш исто што и плач.

Хлеб под језиком носам, и нападају ме ланци
Година што иза ме ходе све до колевке, рођења
На мом подруму светом само су буђ и катанци
Мрвицама пљујем човека без поштења.

Разуми, немам уз себе никакве друге ставке
Против света да дигнем глас, мач или тек руку
Већ брашном и водом ходим сањајућ мора и барке
Мрвицама већ присут пут да дођем у луку.

КАФАНЕ СУ СВЕТИЊА ТОГ ГРАДА

Око кафана само је ускомешано јато
Градова и лепих жена што судба да л зла то снађе
Ил свесно пију у се калдрму и блато
Док сунце победи месец што на плавет изађе.

Можда свака од њих у грудима носи медаље
Док испод стола ударале су ногама неке знаке
И као морска пена од обале не иду даље
Кафане су њихова кућа што око њих обгрли краке.

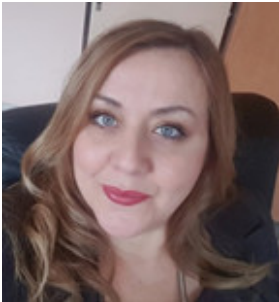
А песник им је сличан, ал ја још не гостим вином
Кад наврате на чашицу разговора ја ћутањем се браним
А када треба лажју ја трујем свет истином
Па у жућкасту јесен и белу зиму застраним.

Моја је вера од лишча, а уста жедна милине
Љубавници што хоће да верујем у речи
Оне што казују ми са господске висине
У ком таштина њихова да верујем ме спречи.

Ја не волим та словца што шуште глупи јад
У себи имају само празна плућна то крила
На њихов град и храм пада магла и град
Садашњост сад ме учи, а прошлост наивна је била.

Постоји један момак што далеко је од мене
У граду кафана, сирена, где се шешир накриви
Ох, заљубљени, иди, иди од ове жене
Сањај и маштај о другој, воли и опет живи.

О АУТОРКИ ПРИКАЗА

Марија Лазаревић је рођена 18. августа 1975. године у Лозници.

Аутор је књига „Психолошке игре политичара“, збирке песама „Инвенција“, збирке прича: „Тешке приче“, збирке колумни „Матемодије у доба короне“, збирке песама „Манифест душе“, научне монографије „Лекови и третман храном за децу са АСД“.

Сарадник часописа Српске православне цркве „Православни мисионар“, аутор текстова за рубрику Хришћанство и медицина од 2021. године, часописа „MozaIQ“ који је званична публикација Менсе Србије, портала Ас инфо— медијско новинске компаније.

Оцењивач здравствених установа Србије у оквиру Агенције за акредитацију здравствених установа (АЗУС) од 2017. године, члан МЕНСЕ Србије, психотерапеут у супервизији. Аутор пројеката: „Психосоцијална подршка за талентовану децу“ и „Писање, истраживање, публиковање“ под покровитељством Менсе Србије.